

Dnr BGN2014/133-04

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Anna HellbergBarn- och grundskolenämnden
2014-11-27

Resursfördelningsmodell - införandeprocess

Sammanfattning

Den 22 maj 2014 beslutade barn- och grundskolenämnden om en ny resursfördelningsmodell och gav utbildningschefen i uppdrag att föreslå en införandeprocess avseende den nya resursfördelningsmodellen under 2015-2016. Förslaget innebär att:

- särskild undervisningsgrupp i nuvarande form fasas ut och budgetmedel förs över till budget för grundbelopp och tilläggsbelopp från och med höstterminen 2015
- del av budget för tilläggsbelopp flyttas till budget för grundbelopp från och med höstterminen 2015
- grundbelopp med socioekonomiska fördelningsparametrar (strukturbidrag) införs från och med höstterminen 2015
- återstående del av specialpedagogiska medel överförs till grundbelopp från och med vårterminen 2015

Förslag till beslut

Barn och grundskolenämnden beslutar att:

1. som ett led i införandet av beslutad resursfördelningsmodell genomföra de omfördelningar av budget 2015 som föreslås i tjänsteutlåtande *resursfördelningsmodell - införandeprocess per den 19 november 2014*
2. resursfördelningsmodellen införs under 2015 och 2016 enligt förslag i tjänsteutlåtande *resursfördelningsmodell - införandeprocess per den 19 november 2014*
3. utbildningschefen får i uppdrag att tillse att varje kommunal enhet under våren 2015 upprättar risk- och konsekvensanalyser utifrån barnperspektivet, för att förutse och åtgärda eventuella konsekvenser vid genomförandet av förändringen. Utbildningschefen uppdras också att erbjuda fristående utbildningsanordnare mallar och service för upprättande av den sortens risk-och konsekvensanalyser.

Ärendet

Bakgrund

Den 22 maj 2014 fattade barn- och grundskolenämnden beslut om förändrad resursfördelningsmodell för Täby kommuns grundskola. Utöver att vara en angelägen anpassning till 3 kap skollagen (2010:800) om elevens rätt till särskilt stöd och 10 kap om tilläggsbelopp var avsikten med förändringen dubbel.

Enligt skollagens 3 kap vilar ansvaret för att först utreda elevens behov av särskilt stöd och därefter tillse att eleven får adekvat stöd på rektor. Med den organisation som varit rådande i Täby kommun har dock stora delar av de ekonomiska medel som varit avsedda för det stödet funnits i en central pott hos Enheten för Elevstöd, dit rektor ställt ansökningar om tilläggsbelopp för att tillgodose elevens behov. Det har inneburit att rektor haft ansvaret men inte alla medel, vilket i sin tur inneburit att åtgärder fördröjts och att det funnits exempel på hur rektorer med hänvisning till avslagna ansökningar om tilläggsbelopp lagvidrigt avstått från att genomföra identifierade behövliga insatser. Med en överföring av en del av de medel som avsatts centralt för tilläggsbelopp till varje elevs grundbelopp har rektor på ett tydligare sätt såväl ansvar för särskilt stöd som medel för särskilt stöd.

Ett andra argument för nämndens beslut om en förändrad resursfördelningsmodell i maj 2014 var att den administrativa byråkratiska process för ansökningar om tilläggsbelopp som varit rådande i Täby har varit mycket omfattande. Varje upprättande av ansökan om tilläggsbelopp har tagit timmar av arbetstid i anspråk för den enskilde läraren, och eftersom kriterierna för godkännande av tilläggsbelopp varit vagare än lagkrav och rättsprejudikat har lärare och rektorer upprättat en stor mängd ansökningar som avslagits. Även handläggning av ansökningar och i många fall upprättande och handläggning av överklaganden har tagit mycket arbetstid i anspråk, vilket utöver rättsosäkerheten avsevärt minskat lärares tid för arbete med elever.

Nämndens beslut från maj 2014 innebär att tilläggsbelopp kvarstår som kompletterande finansieringsmodell även fortsättningsvis, men i enlighet med lagens formuleringar och i enlighet med rättsprejudikat.

Nämndens beslut innebär också en anpassning till skollagens avseende särskilda undervisningsgrupper. Tidigare har sådana grupper varit kommunövergripande och beslut om placering av elev i en sådan grupp har fattats av ansvarig på Enheten för Elevstöd. Grupperna har finansierats av centrala anslag, något som det inte funnits lagstöd för. Skollagen är tydlig med att

Dnr BGN2014/133-04

den som fattar beslut om placering i särskild undervisningsgrupp är rektor (3 kap 9 §). I enlighet med skollagens formuleringar innebär nämndens beslut från i maj 2014 att det blir rektor som fattar beslut om att ha en särskild undervisningsgrupp på sin enhet, och som också fattar beslut om att elev på skolan placeras i den gruppen. Finansiering av plats i sådan grupp sker genom grundpeng, kompletterat med ett eventuellt tilläggsbelopp utifrån individuell bedömning.

Vid simuleringar av de ekonomiska effekterna av genomförande av nämndens beslut står det tydligt att tre enheter (en fristående och två kommunala) riskerar att påverkas negativt. Av den anledningen har det varit angeläget att identifiera mer långsiktiga övergångsbestämmelser i enlighet med föreliggande förslag, och att i någon mån justera kriterier för beviljande av tilläggsbelopp. Med dessa förändringar bedöms de negativa ekonomiska effekterna för nämnda verksamheter minska avsevärt.

Ett fortsatt arbete kring Enheten för Elevstöds fortsatta funktion och utformning kommer att ske under våren 2015, och barn- och grundskolenämnden kommer att informeras om avdelningens utveckling.

Förslag till införandeprocess

Den 22 maj 2014 beslutade barn- och grundskolenämnden om en ny resursfördelningsmodell och gav utbildningschefen i uppdrag att föreslå en införandeprocess avseende den nya resursfördelningsmodellen under 2015-2016 i enlighet med förslaget i rapporten, *översyn av resursfördelningsmodell den 9 maj 2014, dnr BGN 95/2013-04*. Förslaget innebär att:

- särskild undervisningsgrupp (su-grupp) i nuvarande form fasas ut under 2015
- del av medel för tilläggsbelopp flyttas till grundbelopp från och med höstterminen 2015
- grundbelopp med socioekonomiska fördelningsparametrar införs från och med höstterminen 2015 (strukturbidrag)

En del förändringar har genomförts 2014 enligt beslut på barn- och grundskolenämndens sammanträde i oktober 2013 i samband med delrapporten av ny resursfördelningsmodell. Av dessa återstår en del av utfasningen för specialpedagogiska medel. Dessa överförs till grundbelopp från och med vt15. Nedan redovisas förslag till omfördelning av budget 2015 samt förslag till införandeprocess av den nya resursfördelningsmodellen under 2015-2016.

Dnr BGN2014/133-04

Förändringen är beroende av de enskilda elevernas behov. Inför varje budgetår kommer därför en genomgång av förutsättningarna att göras innan omfördelning görs. Det innebär att beloppen kan förändras för 2016 och 2017.

Sammanställningarna som redovisas i tabellform i detta dokument innehåller avrundningsdifferenser.

Budget för grundbelopp

Budgeten för grundbelopp föreslås sammantaget öka med ca 27 mnkr efter att förändringen är helt genomförd. En mindre del överförs från och med ht 15. Budgeten för grundbelopp höjs genom att medel från tilläggsbelopp och su-grupp överförs till budgeten för grundbelopp. Även de specialpedagogiska medlen överförs till grundbelopp, vilket påbörjades redan ht14.

Årsbudget (prisnivå 2015) (mnkr)	2015 VT	2015 HT	2015	2016	2017	Summa förändring
Grundbelopp (exkl. avgifter)						
Före förändring	386,8	388,2	773,5	781,8	795,8	
<i>Förändring</i>						
Överföring från spec. ped. medel	1,5	1,5	2,9			2,9
Överföring från tilläggsbelopp		2,1	2,1	7,7	1,5	11,3
Överföring från Su-grupp		3,2	3,2	6,3	3,2	12,7
Efter förändring	388,2	395,0	781,8	795,8	800,5	27,0
Varav strukturbidrag		4,0		8,0	8,0	
		1%		1%	1%	

För ht15 föreslås 4,0 mnkr av grundbeloppet fördelas genom ett strukturbidrag¹ som baseras på socioekonomiska bakgrundsfaktorer. Det innebär en årlig kostnad på 8,0 mnkr per år. Inför 2016 kommer nivån att ses över utifrån erfarenheten från fördelningen av ht15. Beslut om strukturbidragets storlek fattas av nämnden varje år i samband med beslut om kommande års grundbelopp.

Särskild undervisningsgrupp

Särskild undervisningsgrupp föreslås en stegvis utfasning mellan ht15 och vt16. Förslaget innebär att de medel som avser de elever som går i årskurs åtta och nio under ht15 finns kvar i budgeten till dess att eleverna slutat skolan vt 15 respektive vt16. För övrig del av budgeten föreslås ca 50 % fasas ut per termin för ht15 respektive vt16. Det innebär att medel flyttas till grundbelopp och

¹ Strukturbidrag innebär att medel fördelas till skolorna utifrån elevernas socioekonomiska bakgrundsfaktorer.

Dnr BGN2014/133-04

tilläggsbelopp enligt nedanstående sammanställning. Hur stor del av medlen som ska föras över till tilläggsbelopp kommer att baseras på en genomgång av alla elever inför vt16. I nedanstående beräkningar har antagits att 25 % överförs till tilläggsbelopp.

Vid förändringen kommer hänsyn att tas till varje elev och en individuell bedömning kommer att ske, vilket kan innebära att de föreslagna beloppen för 2016 och 2017 kan förändras. Beslut fattas inför varje års beslut om peng.

Utfasning särskild undervisningsgrupp (överföring av medel till grundbelopp och tilläggsbelopp)				
(mnkr)	2015	2016	2017	Summa
Överföring till grundbelopp	3,2	6,3	3,2	12,7
Överföring till tilläggsbelopp	1,1	2,1	1,1	4,2
Summa budget	4,3	8,4	4,3	16,9
Andel av total budget	25,3%	49,4%	25,3%	100%

Tilläggsbelopp

Nuvarande kriterier för tilläggsbelopp upphör från och med höstterminen 2015 och kommer att anpassas så att de utgår från lagtexten och dess förarbeten.

Del av budget för tilläggsbelopp föreslås också en stegvis överföring till budget för grundbelopp mellan ht15 och vt16. Förslaget innebär att den del av budgeten för tilläggsbelopp som enligt de nya kriterierna bedömts ska ingå i grundbeloppet överförs till budgeten för grundbelopp från och med ht15 med undantag för den del av budgeten som går till skolor som har en övervägande andel av elever med tilläggsbelopp. För dessa skolor föreslås en utfasning i likhet med den som föreslås för de särskilda undervisningsgrupperna för att i så liten grad som möjligt hastigt förändra dessa skolors förutsättningar för deras verksamheter. Där medel som avser de elever som går i årskurs åtta och nio under ht15 finns kvar i budgeten till dess att eleverna slutat skolan vt15 respektive vt16. För övrig del av budgeten föreslås ca 50 % fasas ut per termin för ht15 respektive vt16. Vid förändringen kommer hänsyn att tas till varje elev och en individuell bedömning kommer att ske, vilket kan innebära att de föreslagna beloppen för 2016 och 2017 kan förändras. Beslut fattas inför varje års beslut om peng.

Förslaget innebär att ca 11,3 mnkr flyttas till budget för grundbelopp efter att hela förändringen är genomförd. En viss del av budgeten för Su-grupp flyttas till tilläggsbelopp vilket innebär att budgeten för tilläggsbelopp beräknas öka med ca 4,2 mnkr. Sammantaget beräknas budgeten för tilläggsbelopp minska med ca 7,1 mnkr efter förändringen. För 2015 föreslås en mindre förändring enligt nedanstående sammanställning.

Årsbudget (prisnivå 2015) (mnkr)	2015 VT	2015 HT	2015	2016	2017	Summa förändring
Tilläggsbelopp						
Före förändring	22,9	22,9	45,7	44,7	39,0	
<i>Förändring</i>						
Överföring till grundbelopp		-2,1	-2,1	-7,7	-1,5	-11,3
Överföring från SU-grupp		1,1	1,1	2,1	1,1	4,2
Efter förändring	22,9	21,8	44,7	39,0	38,6	-7,1

Strukturbidrag

Av skollagen framgår att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Täby har därför arbetat fram en modell som ska fördela resurser utifrån hur elevernas socioekonomiska bakgrundsvariabler påverkar elevernas förutsättningar att nå bra studieresultat.

För att få fram vilka kombinationer av elevernas socioekonomiska bakgrundsvariabler som har de starkaste sambanden med elevernas studieresultat har ett datamaterial från SCB använts i form av oidentifierade individuppgifter för fem årgångar av Täbyelever som gått ut årskurs 9. Elevernas studieresultat har kombinerats med uppgifter om deras socioekonomiska bakgrund. Detta för att få fram kombinationer av signifikanta bakgrundsvariabler för de elever som inte har tillräckliga studieresultat.

Dessa kombinationer av variabler ska spegla de skillnader i behov av resurser som de olika skolorna har. En modell har därmed tagits fram som fördelar resurser med hänsyn till elevstrukturen men där fördelningen är neutral till skolornas arbetsformer och resultat pedagogiskt och ekonomiskt. Sådana modeller tillämpas i ett flertal kommuner.

Utifrån de påvisade sambanden beräknas en förväntad andel elever att inte uppnå godtagbara resultat. Dessa värden används sedan för att räkna ut ett förväntat antal elever med behov av mer resurser i varje grundskola. Resurserna fördelas i form av ett strukturbidrag till varje grundskola.

Måttet som valts för Täby att belysa elevernas studieresultat är om eleven fått betyget "F" (tidigare Icke godkänt) i två ämnen eller fler. Det vill säga, med syfte att eleverna ska nå målen i alla ämnen.

De bakgrundsfaktorer som visats ha särskilt stor inverkan på elevernas studieresultat i Täby är nyligen invandrad till Sverige, föräldrars utbildningsnivå och om hushållet får ekonomiskt bistånd.

Dnr BGN2014/133-04

En introduktionsgrupp för nyanlända planeras att starta under vårterminen 2015. Verksamheten består av ett utökat mottagande under tre månader där syftet är att kartlägga elevers kunskapsnivå för att snabbt sätta in insatser för att lyfta elevens kunskapsutveckling till en åldersadekvat nivå inom skolan. Förlängd vistelse i introduktionsgruppen upp till 12 månader får de elever som har en bristfällig skolbakgrund. En särskild ersättning föreslås till de skolor som tar emot nyanlända elever det första året. Ersättningen föreslås variera beroende på elevernas skolbakgrund.

Från och med elevens andra år i Sverige föreslås ersättningen fördelas genom strukturbidraget. Som underlag för resursfördelning föreslås därför:

Nyligen invandrad

- invandrad 1-2 år
- invandrad 3-6 år

Föräldrars utbildningsnivå

- förgymnasial utbildning
- gymnasial utbildning

Ekonomiskt bistånd (hushållet där eleven är folkbokförd uppbär ekonomiskt bistånd)

Förslaget är att strukturbidraget betalas ut till ca 50 % av de skolor² som har störst andel elever som riskerar att inte nå målen. Det innebär att skolor med en mindre andel elever som riskerar att inte nå målen ska kunna ge dessa elever stöd inom ramen för grundbeloppet.

Eventuellt behov av övergångsregler för de skolor som riskerar att hamna på olika sidor om gränsen för att få strukturbidrag kommer att tas fram under 2015.

Grundbelopp (peng)

Förändringen att flytta medel till budgeten för grundbelopp innebär att grundbeloppet till skolorna kommer att höjas. Höjningen är beroende av i vilken takt införandet sker och de enskilda elevernas behov. Av nedanstående sammanställning framgår en beräkning av hur grundbeloppet förändras om ovanstående förändringar genomförs. Grundbeloppet är inklusive strukturbidrag.

² Fristående- och Täbykommunalaskolor med fler än 15 elever

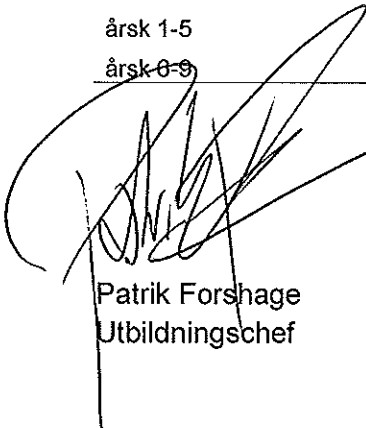

Dnr BGN2014/133-04

Grundbelopp - prisnivå 2015						Förändring			
Inkl. strukturbidrag (kr)	2015 Före just	Årsbelopp				2015	2016	2017	Summa
		2015 VT	2015 HT	2016	2017				
F-klass	41 122	41 122	42 023	42 503	42 533	901	480	30	1 411
Grundskola									
årsk 1-5	61 637	62 082	63 410	64 921	65 454	1 773	1 511	533	3 817
årsk 6-9	75 039	75 236	76 027	77 273	77 781	988	1 246	508	2 742
Fritidshem									
årsk F-3	36 557	36 557	36 596	36 849	36 861	39	253	12	304
årsk 4-6	20 903	20 903	20 903	21 394	21 487	0	492	93	584

Förslaget är att en del av grundbeloppet betalas ut i form av strukturbidrag. Av nedanstående sammanställning framgår förslag till grundbelopp för 2015 efter avdrag för strukturbidrag.

Grundbelopp 2015 HT (årsbelopp)			
(kr)	Inklusive Strukturbidrag	Exklusive Strukturbidrag	Skillnad
F-klass	42 023	41 487	535
Grundskola			
årsk 1-5	63 410	62 621	789
årsk 6-9	76 027	75 557	470

Patrik Forshage
Utbildningschef